

HELSINGIN HIIPPAKUNNAN

PIISPA

PIISPANTARKASTUS

KALLION SEURAKUNTA

2024

PÖYTÄKIRJA

Sisällysluettelo

TYÖYHTEISÖN KUULEMINEN	2
LUOTTAMUSHENKILÖIDEN KUULEMINEN	6
VIESTINNÄN KUULEMINEN	9
VIERAILU: SAK.....	10
ENSIMMÄINEN VIERAILUPÄIVÄ 18.3.2024	12
VIERAILU: KUNTALIITTO klo 11.30 - 13	12
VIERAILU: KAUPPAKESKUS REDIN KIRJASTO klo 13.30 - 14.15.....	14
VIERAILU: VIINI- JA OLUTHUONE HOB klo 14.30 - 15.30	15
VERKOSTOTAPAAMINEN: KALLION ALUEEN USKONNOLLISET TOIMIJAT ERIARVOISTUVASSA YHTEISKUNNASSA - YHTEINEN TEHTÄVÄ? KALLION KIRKKO klo 16 - 17.30.....	17
ILTATILAISUUS: MESSU JA RIPPIKOULULAISTEN TAPAAMINEN KALLION KIRKKO klo 18-20	20
TOINEN VIERAILUPÄIVÄ TIISTAI 19.3.2024	22
VIERAILU: HELSINGIN KLUBITALO klo 10.30 - 11.30.....	22
VIERAILU: ALPPILAN KIRKON YHTEISÖRUOKAILU.....	24
KESKUSTELU: ALPPILAN KIRKOSTA LUOPUMINEN JA KIRKKORAKENNUKSEN TULEVASTA KEHITTÄMINEN klo 13.30 - 15.30.....	25
VERKOSTOTAPAAMINEN: SETTLEMENTTILIITTO klo 16 - 17.30.....	28
ILTATILAISUUS: MATKALAISTEN MESSU KALLION KIRKOSSA JA JUMALANPALVELUSELÄMÄSSÄ TOIMIVIEN TAPAAMINEN KAPPELISALISSA klo 18 -20	30
PIISPAN MESSU JA SAARNA.....	32
PIISPAN YHTEENVETO JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET.....	37
LIITTEET.....	39

TYÖYHTEISÖN KUULEMINEN

Työyhteisön kuuleminen Kallion seurakuntasali, Siltasaarenkatu 28 klo 9–11.45

Paikalla tuomiokapitulista: piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, lakimiesasessori Ritva Saario, notaari Antti Luoma, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, hiippakuntas sihteeri Hanna Remes ja hiippakuntas sihteeri Anna-Tiina Järvinen (toimi myös piispantarkastuksen notaarina).

Paikalla Kallion seurakunnasta: Katja Hamaja, Saimi Kautonen, Samu Keski-Korpi, Nea Similä, Riku Turtiainen, Riikka-Eliina Roininen, Annmari Salmela, Sirpa Patronen, Sami Uusi-Rauva, Esa-Pekka Helanne, Maija Ilen, Riikka Reina, Anu-Riikka Saastamoinen, Mira Lilja, Visa Viljamaa, Olli Pyylampi, Timo Pentikäinen, Maarit van Santen, Tommi Niskala, Kari Bärlund, , Paulos Huang, Susanna Savela, Henri Palomäki, Niina Klemmt, Anne Mäki-Kokkila, Tytti Friberg, Pauliina Lindfors, Vivika Oksanen, Marko Hinkkanen, Arto Kuronen, Sari Pentikäinen, Tuja Sipura, Jaana Partti

Kirkkoherra Riikka Reina avasi tilaisuuden aamukahvien jälkeen ja toivotti kaikki tervetulleiksi. Hän kertoi Kallion seurakunnasta ja siitä miten siellä tehdään töitä. Työyhteisössä on kolme tavoitealuetta: Kasvu, Elämä maailmassa ja Kirkon ääni sekä lisäksi yksi kaiken toiminnan läpäisevä tavoitealue Rukous. Kirkkoherra toi esiin, että Kallion seurakuntaa on ilo esitellä. Seurakunnassa tehdään paljon työtä ja monesti myös vähän eri tavoin kuin muualla.

Alkuvirtenä laulettiin virrestä 538

Tilaisuuden alussa myös piispa tervehti seurakunnan työntekijöitä ja kertoi piispantarkastuksesta. Edellisen kerran Kallion seurakunnassa on toimitettu piispantarkastus 24 vuotta sitten, vuonna 2000, nyt Kallion seurakuntaan kuuluvassa entisessä Alppilan seurakunnassa piispantarkastus pidettiin vuonna 2007. Piispa kertoi, että piispantarkastus voi koskea jotain tiettyä asiaa tai seurakunnan osaa tai sitten kyseessä voi olla ns. vuositarkastus. Kallion seurakunnan osalta piispalla ei ollut mitään erityistä huolta tai kysymystä ja piispantarkastus on luonteeltaan määräaikaistarkastus. Piispa kertoi haluavansa kuulla, mitä Kallioon kuuluu, miten työyhteisö, luottamushenkilöt ja yhteistyökumppanit voivat. Piispantarkastuksesta laaditaan pöytäkirja, jonne kirjataan havainnot kuulemisista ja vierailupäivistä.

Hiippakuntas sihteeri Hanna Remeksen johdolla tutustuttiin ja vähän lämmiteltiin ennen yhteistä torityöskentelyä. Torityöskentelyn muodostivat ns. kioskit, joilla työntekijät saivat vierailia eri teemojen äärellä.

Kioskit olivat seuraavat:

- Piispan kioskissa ajankohtaiset asiat

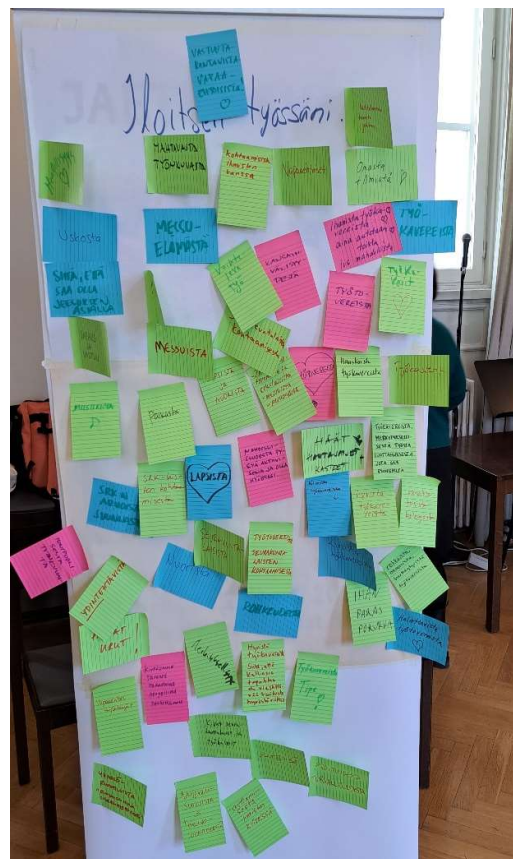
- Pulssikyselyn tulokset ja omat vaikutusmahdollisuuteni työhöni
- Skenaariot ja Kallion seurakunnan tulevaisuus
- Mikä työssäni huolettaa?
- Mikä työssäni ilahduttaa?

Torilla kierreltiin innokkaasti kommentoimassa eri teemoja. Työskentely päättyi kioskienpitäjien havaintoihin ja yhteiseen keskusteluun. Keskustelussa nousivat esiin muun muassa seuraavat teemat:

- Pulssikyselyn tulokset olivat Kallion seurakunnan osalta hyvät ja keskiarvoja paremmat. Ainoa keskiarvoa matalampi arvio koski vaikuttamismahdollisuuksia omaan työhön. Tästä keskusteltiin kioskillä. Lappuihin koottiin niitä keinoja, joilla itse kukin voi työhönsä vaikuttaa. Lisäksi keskusteltiin johtamisesta, seurakuntaneuvoston ja työntekijöiden välisestä yhteydestä sekä työhyvinvoinnista. Pääsääntöisesti Kalliiossa voidaan hyvin, töihin on kiva tulla.
- Huolikioskillä esiin nousivat resurssit ja työssäjaksaminen. Työtä tehdään yhä pienenevällä joukolla, joka myös tarkoittaa työtaakan kasvamista ja eettistä stressiä, kun työtä ei voi enää tehdä yhtä hyvin kuin aikaisemmin. Tilakysymykset erityisesti Alppilan kirkon osalta huolestuttavat. Huolilappuihin kirjattiin myös huoli kirkon identiteetistä ja siitä, millaiset vapaaehtoistyön resurssit ja tehtävät tulevaisuudessa ovat.

- Ilokioskillä roll-up täyttyi lapuista. Iloa työssä tuottavat erityisesti työkaverit, on kiva tehdä yhdessä töitä. Iloa saatiin myös lapsista ja nuorista, aktiivisesta jumalanpalveluselämästä ja kirkkoherran johtamistavasta. Seurakuntalaisten muodostama yhteisö ja vapaaehtoiset ovat iso voimavara ja ilo. Työnkuvat nähtiin monipuolisina.

- Skenaariokioskillä esiteltiin neljä erilaista Kallion seurakunnan tulevaisuuskuva: yksin kukoistava, yksin taantuva, yhdessä kukoistava ja yksin kukoistava seurakunta. Kioskillä pohdittiin sitä, mikä on Kallion seurakunnan identiteetti ja profiili ja mitkä organisaatorakenteet sitä parhaiten tukisivat. Pohdittiin sitä, mikä saa ihmiset sitoutumaan ja miten sitoutuminen seurakuntaan on muuttunut. Olipa tulevaisuuden skenaario mikä tahansa, kirkko ei saa unohtaa sen ydintehtävää. Skenaarioiden äärellä todettiin, että Kallion

seurakunnan profiili on kirkas ja että Kallion seurakunnan identiteetistä ollaan syystäkin ylpeitä.

Ennen piispan kioskin teemojen esittelyä käytiin yhteiskeskustelua kioskien herättämistä ajatuksista. Esiin nousivat ajatukset mittareista ja mittaamisesta, mistä tiedämme että olemme onnistuneet työssämme. Kallion seurakunnan erityispiirre "läpikulkuseurakuntana" nousi esiin, käytännössä jäsenistö uudistuu viiden vuoden välein. Mitä tämä tarkoittaa seurakuntaan sitoutumisen kannalta? Todettiin, että muuttoliikkeeseen ei seurakunta voi vaikuttaa, mutta siihen voi, millainen muisto ja jälki seurakunnasta jää. Miten

seurakunta voisi houkuttaa ihmisiä tulemaan toimintaan ja jumalanpalveluksiin myös oman seurakunnan ulkopuolelta? Kallion alueella asuvista vain n. 45% kuuluu kirkkoon ja seurakunnan alueelle kasvaa uusi Kalasataman kaupunginosa. Tämä konkretisoi kysymyksen siitä, miten seurakunta on merkityksellinen näille nuorille aikuisille. Tärkeää keskustelua käytiin myös seurakuntalaisaktiivisuudesta: sekin on muuttumassa, sitoutuminen on erilaista mutta samaan aikaan monella on syvä kaipuu peilata eksistentiaalisia kysymyksiä seurakunnan työntekijöiden kanssa.

Piispa päätti yhteisen tilaisuuden omilla huomioillaan. Hän totesi, että Kallion seurakunnassa on paljon ilonaiheita: on hyvinvoiva työyhteisö, työn suunta on kirkas ja keskustelua käydään oikeista asioista. Piispa rohkaisi työntekijöitä aktiiviseen työhön seurakuntalaisten kanssa, kiinnostumaan myös niistä ihmisistä, jotka eivät itse ole kiinnostuneita kirkosta. Piispa kertoi iloitsevansa erityisesti Kallion seurakunnan aktiivisesta messuelämästä ja siitä, miten monenlaisia erilaisia työntekijöitä Kallion seurakunnassa on. Piispa kehotti pitämään huolta siitä, ettei kaiken hallinnollisen ja rakenteellisen työn keskellä fokus katoa pois ihmisten ja Jumalan palvelemisesta.

Viimeisen puheenvuoro käytti kirkkoherra, joka tiivistä aamupäivän keskustelut kolmeen tärkeään asiaan: vaikuttaminen, resurssit ja mittarit. Kirkkoherra kiitteli työyhteisöään rohkeudesta puhua suoraan tärkeistä asioista. Hän nosti esiin Pulssikyselyssä matalimman arvion saaneen vaikuttamismahdollisuuden omaan työhön, ja totesi, että tämä on tarpeen ottaa kehittämishaasteeksi seurakunnan työssä ja työyhteisössä. Kirkkoherra kertoi seurakunnan vähentyneistä resursseista ja siitä,

miten se johtaa kysymykseen siitä, teemmekö tarpeeksi ja teemmekö oikeita asioita ja mihin voimme olla tyytyväisiä. Tämä vie pohtimaan seurakuntatyölle asetettuja mittareita ja niiden kehittämistä. Kirkkoherra pohti puheenvuorossaan myös sitä, miten haasteet käännetään voimavaroiksi. Ehkä jatkossa Kallion seurakunnan voimavara olisikin muuttoliike ja siitä johtuva seurakuntalaisten jatkuva uusiutuminen. Hän kertoi myös siitä, miten Kalliassa on liitetty yhteiseen esirukoukseen myös kirkkoon liittyneet kastettujen rinnalle. On myös lupa iloita onnistumisista ja hyvästä työstä!

Yhteinen aamupäivä päättyi vielä yhdessä laulettuun virteen 429 sekä piispan siunaukseen ja yhteiskuvaan.

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN KUULEMINEN

Kallion kirkko, kappelisali 6.3.2024 klo 18–20

Paikalla tuomiokapitulista: piispa Teemu Laajasalo, lakimiesasessori Ritva Saario, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, hiippakuntas sihteeri Anna-Tiina Järvinen (piispantarkastuksen notaarina), pappisasessori Jukka Pakarinen

Seurakuntaneuvosto: kirkkoherra Riikka Reina, luottamushenkilöt Pia Pihlaja, Johanna Hautakorpi, Virve Luomanen, Eero Minkkinen, Majja Anttila, Jukka Kymenvirta, Sanna-Mari Metsi, Lauri Grünthal, Satu Himanen, Sanna Frisk, Jukka Jokitalo, Fiia-lida Tuomikoski sekä seurakuntaneuvoston sihteeri, viestintäpäällikkö Annmari Salmela

Piispa avasi tilaisuuden, aluksi laulettiin virsi 273 ja piispa kuvasi sitä mikä piispantarkastus on. Kalliosta menossa määrääjain suoritettava piispantarkastus, edellinen piispantarkastus on pidetty vuonna 2000 (ja 2007 Alppilassa), jatkossa on tarkoitus pitää piispantarkastus noin 8 vuoden välein. Piispantarkastuksen tavoitteena on selvittää, mitä seurakuntaan kuuluu. Tarkastus alkaa työntekijöiden tapaamisella ja luottamushenkilöiden tapaamisella. Tarkastuksen päätteeksi laaditaan pöytäkirja ja seurakuntaneuvoston on ryhdyttävä niihin toimenpiteisiin mitä sinne kirjataan.

Dekaani kertoi illan työskentelystä. Työskentelyn pohjana ovat seurakuntaneuvoston tuottamat skenaariot ja työskentely niiden parissa. Työskentely toteutettiin torityöskentelynä, torilla oli yhteensä 4 kioskia. Kioskit olivat seuraavat:

- Kallion seurakunnan skenaariot
- Kallion seurakunnan numerot
- Kallion seurakunta Helsingin seurakuntayhtymässä
- Piispan kioski

Skenaariokioskin taustamateriaali oli luottamushenkilöille tuttua, olivathan he itse olleet niitä työstämässä. Eniten tällä kioskillä herätti keskustelua kysymys siitä, miten seurakunta voi tulevaisuudessakin olla merkityksellinen alueen ihmisille. Kallion seurakunnalla on jo nyt vahva ja kirkas profiili, miten se voidaan eri rakenteissa säilyttää?

Kallion seurakunnan tunnuslukujen äärellä pohdittiin muun muassa sitä, mitä numerot kertovat täsmällisesti Kalliosta ja miten ne heijastelevat valtakunnallisia, suurempia trendejä. Nuorten aikuisten sitoutumista kirkkoon pohdittiin, samoin sitä, miten käsite "nuoret aikuiset" on laaja ja toiveet ja heidän odotuksensa kirkolle ovat moninaisia. Mikä on kasteen merkitys nyky-yhteiskunnassa ja miten seurakunnan palvelut, työntekijät ja tilaisuudet olisivat mahdollisimman saavutettavia monille. Kallion seurakuntaa leimaa vahva muuttoliike, miten tätä vaihtuvien seurakuntalaisten joukkoa tavoitellaan ja puhutellaan?

Kallion seurakunta kuuluu Helsingin hiippakuntaan. Yhdellä kioskeista keskusteltiin erityisesti seurakunnan ja seurakuntayhtymän rooleista ja tehtävistä ja Kallion seurakunnan suhteesta seurakuntayhtymään. Keskustelussa tuotiin esiin kysymyksiä tehtävänjaosta ja vastuista ja sivuttiin kysymystä Alppilan kirkosta. Kysymyksenä ilmaan jäi ajatus seurakuntayhtymän ja seurakunnan strategioiden suhteesta, mikä se parhaimmillaan olisi? Kioskillä pohdittiin myös sitä, voisiko seurakuntien käytössä olevien tilojen korjaamisen rahoittaa jonkinlaisella korjausrahastolla. Keskustelu Alppilan kirkon osalta tulee jatkumaan piispantarkastuksen myöhemmissä vaiheissa.

Kioskien jälkeen käytiin yhteistä keskustelua. Luottamushenkilöt nostivat esiin Kallion seurakunnan alueen asuntotilanteen, asunnot ovat kalliita ja usein myös pieniä, tämä vaikuttaa perheiden jäämiseen seurakunnan alueelle. Monet muuttavat

pois isompien ja edullisempien asuntojen perässä. Yhdessä keskusteltiin myös siitä, mitä on seurakuntaan sitoutuminen, myös silloin kun tiedetään että jäsenyyden aika on kohtuullisen lyhyt. On ehkä aika alkaa hahmottaa sitoutuminen toisin kuin aikaisemmin, jolloin se tarkoitti ehkä vuosien, jopa vuosikymmenien aktiivista mukanaoloa. Luottamushenkilöt nostivat esiin käsitteen ”henkinen hostelli”, eli ajatuksen siitä, että ihmiset eivät ole vierailijoita vaan osa yhteisöä, vaikka vain vähänkin aikaa. Silloin ihminen on tervetullut eikä hänen arvonsa yhteisön jäsenenä riipu siitä, miten kauan hän yhteisön jäsenenä tulee olemaan.

Yhteisen keskustelun päätteeksi piispa kiitti luottamushenkilöitä ja toi esiin vielä muutamia näkökulmia. Piispa kiitti Kallion seurakuntaa kirkon ovien aukipitämisestä joka päivä. Hän kiinnitti myös huomiota Kallion seurakunnan jäsenpohjan liikkuvuuteen ja siihen, miten seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kasvot ovat seurakuntalaisille samaan aikaan lähimmäisen, toisen ihmisen kasvot mutta myös Kristuksen kasvot. Hän rohkaisi tähän työhön, vaikka se onkin vaikeaa ja raskastakin työtä. Piispa kertoi työyhteisön tapaamisen olleen rohkaiseva, samoin luottamushenkilöiden tapaamisen. Hän myös kiitti kirkkoherraa seurakunnan hyvästä johtamisesta.

Illan viimeisenä kuultiin kirkkoherran puheenvuoro. Hän kiitti luottamushenkilöitä suorasta ja rohkeasta keskustelusta ja skenaariotyöskentelystä. Kirkkoherra kiinnitti erityistä huomiota kahteen seikkaan: työntekijöiden sitoutumiseen seurakuntaan sekä siihen, että Kallion seurakunnan heikkoutena näkyvä muuttoliike voisikin olla sen vahvuus. Toimintaa voidaan kehittää siihen suuntaan, että ihminen on tervetullut vaikka ei viipyisikään pitkään. Tämä tarkoittaa myös sitä, että voidaan usein aloittaa alusta, kokeilla ja kehittää toimintaa.

Ilta päättyi yhdessä laulettuun virteeseen 548 sekä piispan lausumaan Herran siunaukseen.

VIESTINNÄN KUULEMINEN

Viestinnän tapaaminen 14.3. klo 9.30

Paikalla seurakunnasta: Riikka Reina, Anu-Riikka Saastamoinen, Annmari Salmela, Tommi Niskala, Visa Viljamaa, Pia Pihlaja.

Paikalla tuomiokapitulista: Satu Huttunen

Kallion seurakunnan viestinnän kuulemisessa kerrottiin, kuinka seurakunnan viestintä on kokenut reilussa 10 vuodessa hienon kehityksen. Työntekijöitä on saatu vuosien aikana laajasti mukaan toteuttamaan sisältöjä.

Useissa puheenvuoroissa keuhuttiin seurakunnan visuaalisesti yhtenäistä ilmettä. Kallion seurakunnassa on edellisen viestintäpäällikkön aikana luotu visuaalinen ilme, joka on työntekijöiden käytettävissä Canva-palvelussa. Yhtenäinen ilme ja brändipohjat ovat mahdollistaneet viestinnän vastuun jakautumista laajasti koko henkilöstölle. On kokemus, että Kallion seurakunnan ilme on tunnistettava. Työntekijöillä on kokemus, että heillä on lupa viestiä.

Seurakunnan viestijöiden (Annmari Salmela ja Anu-Riikka Saastamoinen) työpanosta keuhuttiin useasti. Työntekijöillä on kokemus, että viestijät kuuntelevat heidän tarpeitaan ja toiveitaan. Työntekijöillä on myös lupa kysyä viestijöiltä apua työhönsä. Kallion seurakunnassa viestintään on sidottu resursseja ja se on ollut tietoinen valinta.

Alueviestijän merkitys on myös nähty hyvänä. Alueviestijä auttaa yhteyksissä seurakuntarajojen yli sekä yhteyksissä Helsingin seurakuntayhtymän viestintään.

Sisäisessä viestinnässä kirkkoherran viikkokirje on nähty hyvänä. Monikanavaisuus haittaa välillä sisäistä viestintää, jos ei ole selkeää kuvaa, mistä tietoa saa. Myös kaksi toimipistettä asettaa haasteita ajoittain viestin liikkumiselle henkilöstön sisällä. Moniammatilliset tiimit kuitenkin edesauttavat tämän haasteen ylittämässä.

Hallinnon viestinnässä halutaan olla avoimia ja näkyviä. Tämä vaatii ajoittain viestijältä venymistä.

Kehityskohteina nähtiin muun muassa Helsingin seurakuntayhtymän nettisivut, joita ei pidetä toimivina. Koettiin myös, että ajankohtaisiin aiheisiin tulisi pystyä reagoimaan nopeammin ja joskus olisi tarve voimakkaammille julkisille puheenvuoroille. Kolikon kääntöpuolena on sosiaalisen median luoma paine, joka altistaa työntekijöitä maalittamiselle ja hiljentämiselle.

VIERAILU: SAK

Vierailu SAKn toimintaan ja tiloihin 7.3.2024 klo 11, Pitkäsillanranta 3

Edustajat seurakunnasta: kirkkoherra Riikka Reina, kappalainen Sami Uusi-Rauva, viestintäpäällikkö Annmari Salmela sekä seurakuntaneuvoston jäsen Mirka Haili.

Edustajat tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, dekaani Reijo Liimatainen ja lakimiesasessori Ritva Saario ja lääninrovasti Jukka Pakarinen.

Isäntäväki: Jarkko Eloranta puheenjohtaja, Saana Siekkinen työ ja turva –osaston johtaja, Jyrki Konola kasvu ja vaikuttaminen –osaston johtaja, Marko Piironen hallinto ja henkilöstö -osaston johtaja, Ari-Matti Näätänen tutkimusasiiantuntija.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK edustaa 18:aa ammattiliittoa ja niiden yli 800 000:ta jäsentä. SAK:lla ei ole henkilöjäseniä, vaan jäseniä ovat työehtosopimuksia neuvottelevat ammattiliitot. SAK:hon järjestäytyneet ammattiliitot edustavat teollisuuden, julkisen sektorin ja kuljetusalojen sekä yksityisten palvelualojen työntekijöitä. SAK:laisia ovat myös viestinnän, kulttuurialojen ja huippu-urheilun ammattilaiset.

Kirkon työntekijöiden järjestäytyminen SAKn liittoihin tapahtuu JHLn kautta, jolla on myös neuvottelu-oikeus kirkon pöydissä. JHLn jäsenenä kirkon työntekijöistä ovat suurimpina ryhminä hautaus-toimen työntekijät, suntiot/vahtimestarit, lastenohjaajat, nuoriso-ohjaajat, ruokapalveluala sekä toimistotyöntekijät. Lisäksi yksittäisiä muita työntekijöitä. Jyty ja JHL muodostavat neuvottelupöydässä Kirkon alan unionin.

Kirkon alalla työmarkkinasopimus on keskusjärjestösopimus samoin, kun kuntien ja valtion sopimukset. Tämä on muista aloista erityinen tilanne.

Tervehdyspuheenvuoroissaan sekä puheenjohtaja Jarkko Eloranta että piispa Laajasalo totesivat, että tapaaminen osuu herkkään aikaan, jossa uutisoidaan tiiviisti. Työelämäkysymyksissä luterilasella kirkolla ja ammattiyhdistysliikkeellä on ollut yhteyksiä pitkään. Kulminaatiopisteessä 1990-luvun laman aikana piispojen kannanotto *Kohti yhteistä hyvää* herätti paljon huomiota: sekä arvostusta että arvostelua. Ihmiskuvaan, ihmisarvoon, ahkeruuteen, kohtuullisuuteen ja reiluuteen löytyy näkökulmia niin luterilaisesta teologiasta kuin työehtosopimusten maailmasta.

Tutkimusasiiantuntija Ari-Matti Näätänen esitteli duunariköyhyys- projektin tuoreita havaintoja. Kyselytutkimusten vertailuissa 2021-2023 niiden osuus, jotka vastaavat, että palkalla ei tule toimeen, on kasvanut reilusti viimeisten parin vuoden aikana. Vaikka työllisyysaste on pysynyt korkealla, kohonnut inflaatio ja siitä seurannut hintojen nousu leikkaa ostovoimaa nopeasti. Köyhyyden kokemus – tulot eivät riitä normaalin elämän kuluihin – ilmaistiin 6% miespuolisilla ja 16% naispuolisilla kyselyyn vastaajilla. Osa-aikaisuus, yksinhuoltajuus ja asuminen kalliilla

asuinalueilla korostivat kokemusta köyhyydestä. Köyhyyteen liittyy stigmaa ja häpeää. Suomi on aiemmin pärjännyt hyvin toimeentulovertailuissa muiden naapurimaiden kanssa. Nyt tilanteessa on tapahtunut käänne huonompaan. Sosiaaliturvaan suunnitellaan nyt tuntuvia heikennyksiä mm. asumistukiin. Nämä heikennykset osuvat samoihin ihmisryhmiin, joiden tilanne on muutenkin heikentynyt viime vuosina.

Keskustelussa nostettiin esiin useita näkökulmia, joilla konkretisoitiin ammattiyhdistysliikkeen toimia työhyvinvoinnin, toimeentulon, työhyvinvoinnin, koulutuspolitiikan ja ikääntyvän työntekijäjoukon parissa.

Arvokeskustelun koveneminen näkyy jokaiselle. Solidaarisuutta ollaan valmiita osoittamaan entistä suppeammalle joukolle.

Kallion seurakunnan alueella monet työelämän, elämänkaaren, arvomuutosten, pärjäämisen ja köyhyyden ilmiöt näkyvät jokapäiväisessä elämässä. Alueella toimii useita valtakunnallisia järjestöjä, työpaikkoja ja toimijoita.

Vuodesta 2007 lähtien on pidetty jossakin helsinkiläisessä kirkossa, pääasiassa Kallion kirkossa, Työn messuja. Mukaan kutsutaan erityisesti työntekijöitä kaikilta aloilta,

työelämän vastuunkantajia, yhteiskunnallisissa liikkeissä toimivia, luottamusmiehiä sekä muuta ammattiyhdistysväkeä. Tapahtuman on seurakunnan kanssa järjestänyt 3+1 -ryhmä (Akavan, SAK:n ja STTK:n pääkaupunkiseudulla toimivien aluejärjestöjen sekä Helsingin ja Vantaan seurakuntayhtymien yhteiskunnallisen työn yhteistyöryhmä). Messussa saarnaa yleensä yhteiskunnallinen vaikuttaja, työelämän asiantuntija tai ammattiyhdistysliikkeen johtaja. Seuraava Työn messu järjestetään Kallion kirkossa 13.10.2024. Messu myös radioidaan.

ENSIMMÄINEN VIERAILUPÄIVÄ 18.3.2024

VIERAILU: KUNTALIITTO klo 11.30 – 13

Paikalla: piispa Teemu Laajasalo, kirkkoherra Riikka Reina, yhtymän hallintojohtaja Juha Silander, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, dekaani Reijo Liimatainen, pappisasessori Jukka Pakarinen, notaari Anna-Tiina Järvinen ja piispan erityisavustaja Satu Huttunen sekä seurakunnan luottamushenkilö Maija Anttila.

Kuntaliitosta toimitusjohtaja Minna Karhunen, varatoimitusjohtaja Timo Reina, Maria Salenius, kehittämisspäälikkö Hyvinvointi ja sivistys -yksikkö, Sami Niemi, erityisasiantuntija Hyvinvointi ja sivistys -yksikkö ja Benjamin Strandberg, asiantuntija Elinvoima ja talous -yksikkö.

Minna Karhunen toivotti tervetulleeksi Kuntaliittoon. Yhdessä piispan kanssa he totesivat, että sekä Kuntaliitto että seurakunnat ovat olemassa siksi, että ne haluavat hyvää kuntien asukkaille. Yhteisiä toiminnan rajapintoja on paljon. Kuntaliitto on suomalaisten kuntien vapaaehtoinen yhteenliittymä. Kuntaliitossa työskentelee noin 140 työntekijää. Kuntaliiton tehdä vaikuttamistyötä ja hoitaa kuntien edunvalvontaa. Se tarjoaa neuvontapalveluja ja kehittämisverkostoja kuntakentän, maakuntaliittojen ja kuntaomisteisten yhtiöiden kesken. Yhtymäpintaa seurakuntatyöhön on esimerkiksi Hanselin hankintapalveluiden ja FCG:n verotuloennusteiden ja konsultointiosaamisen kautta. Timo Reina kertoi myös kuntakentän muutoksista. Sote-palvelujen siirtyminen hyvinvointialueille on ollut iso muutos kuntien toimintaan. Kuntien tehtävänä on sen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja hyvän elinympäristön varmistaminen erilaisten palveluiden kautta. Kuntien haasteina Timo Reina mainitsi muun muassa väestörakenteen muutoksen, soteuudistuksen ja sen tuomat muutokset, osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, kiinteistöjen korjausvelan, taloustilanteen sekä palveluverkon muutospaineeet. Samanlaisten asioiden kanssa painitaan myös seurakuntakentällä.

Sami Niemi kertoi kuntien, hyvinvointialueiden ja seurakuntatyön rajapinnoista. Usein asiakkaat ovat yhteisiä ja sekä kunnat, hyvinvointialueet ja seurakunnat tarjoavat palveluja elämän eri vaiheissa. Niemi totesi myös, että usein seurakunnat myös täydentävät kuntien palvelutarjontaa. Seurakunnat ja kunnat ovat myös etsineet yhteistyötä ja esimerkiksi perhekeskusverkostossa sekä kunnat, hyvinvointialueet että seurakunnat ovat mukana. Yhteistyö ei kuitenkaan ole itsestäänselvää eikä aina mutkatonta. Yhteistyössä on huomioitava myös muut uskontokunnat ja uskonnottomat. Kuntien ja seurakuntien yhteistyön lisäksi yhteisen tilannekuvan muodostaminen paikkakunnalla on tärkeää. Niemi luetteli pitkän listan yhteistyön paikkoja: lapset, perheet, nuoret, aikuiset, ikäihmiset, kaavoitus, virkistysalueet, hautaus, kulttuuri ja kulttuuriperintö, hyvinvointi ja terveys, matkailu, osallisuus, ruoka-apu, kriisitilanteet, hankinnat,

toimitilakysymykset. Lyhyesti keskusteltiin myös hautausasioista. Hautausasioiden ja kuoleman jälkeisten asioiden hoitamisen vastuu on edelleen kunnilla vaikka sosiaalipalvelut ovat siirtyneet hyvinvointialueiden tehtäväksi. Selvitys siitä, kenelle asia jatkossa kuuluu, on työn alla. Hyvinvointialueen tehtäviä ajatellen olisi hyvä keskustella myös ruoka-avun järjestämisestä sekä yhteistyöstä kuntien, seurakuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Muuttunut tilanne tarkoittaa myös sen pohtimista, kuka käyttää ääntä ja valtaa yhteistyörakenteissa. Yhteistyötä kuitenkin tarvitaan jatkossakin vaikka rakenteet, yhteyshenkilöt ja mahdollisesti yhteistyön tavatkin muuttuvat.

Tilaisuuden päätteeksi keskusteltiin vielä Benjamin Strandbergin johdolla kunnallis- ja kirkollisverotuksen ajankohtaisista asioista. Esiin nostettiin kirkollisveron tuoton kasvu jäsenmäärän pienenemisestä huolimatta. Taustalla on kunnallisverotuksen muuttuminen hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyttyä. Lisäksi monissa seurakunnissa eläkeikäinen väestö muodostaa merkittävän osuuden jäsenistöstä ja eläkkeiden indeksikorotukset näkyvät siten kirkollisverotuoton kasvussa. On hyvä huomata, että seurakuntien jäsenistö ei ole sama kuin kuntien jäsenistö. Niinpä kuntapohjaiset veroennusteet eivät suoraan palvele seurakuntien veroennusteina. FCG kuitenkin tuottaa nämä asiat huomioivia veroennusteita seurakuntien käyttöön.

VIERAILU: KAUPPAKESKUS REDIN KIRJASTO klo 13.30 – 14.15

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, pappisasessori Jukka Pakarinen, hiippakuntasihtööri Anna-Tiina Järvinen, notaari Antti Luoma ja piispan erityisavustaja Satu Huttunen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, viestintäpäällikkö Annmari Salmela sekä Kalasatama-hankkeen pappi Visa Viljamaa ja hanketyöntekijä Saimi Kautonen, seurakuntaneuvoston edustaja Jukka Kymenvirta

Kirjastonjohtaja Erna Marttila toivotti piispan delegaation tervetulleeksi Kalasataman vasta-avattuun kirjastoon. Kalasataman kirjasto on ensimmäinen uusi kirjasto Helsingissä 2000-luvulla, Helsingin 38. kirjasto. Kaupunkistrategian mukaisesti kulttuuri- ja lähipalveluita tarjotaan eri puolilla kaupunkia siten, että ne ovat 15 minuutin matkan päässä jalan tai julkisella liikenteellä. Kalasataman ja Verkkosaaren kaupunginosien kasvaessa alueella tarvitaan myös kirjastopalveluja. Kalasataman kirjasto on profiloitu erityisesti lapsille, nuorille ja lapsiperheille. Profilointi aiheuttaa myös kriittisiä palautteita, joihin kirjastonjohtaja henkilökohtaisesti vastaa. Kirjasto tarjoaa lapsille, nuorille ja lapsiperheille maksutonta, vapaata tilaa oleskella ja opiskella. Luonnollisesti se tarjoaa virikkeitä lukemiseen ja kirjojen lainaus-, palautus- ja noutopalveluja. Kirjasto on avoinna 6 päivänä viikossa ja aukioloajat ovat pitkät. Arkisin kirjastossa käy paljon mm. päiväkotiryhmiä ja koululaisia. Iso osa henkilökunnasta on lasten ja nuorten kanssa työskennelleitä kirjasto- ja nuorisoalan ammattilaisia. Kirjastossa on iltapäivätoimintaa, leffakerhoja, lukupiirejä, nuorteniltatoimintaa.

Marttila kertoi kirjaston erittäin nopeasta rakentamisprosessista sekä siitä, miten siinä kirjaston tulevat käyttäjät saivat olla mukana erilaisten verkkokyselyjen ja työpajojen kautta. Näin saatua tietoa hyödynnettiin erityisesti tilaratkaisuissa ja sisustamisen kysymyksissä. Asiakkaat toivovat kirjastoon viihtyisyyttä, mukavuutta ja värejä – nämä onnistuttiin suunnittelussa ottamaan huomioon. Kirjastossa toteutuu ajatus tilasta, joka on avoin kaikille, niin lapsille kuin aikuisille. Kirjaston sijainti Kalasatamassa ja kauppakeskuksessa on keskeinen. Laajat aukioloajat myös iltapäiväaikaan ja lauantaina ovat osoittautuneet tärkeiksi lapsiperheille. Marttila totesi, että kirjasto ei kuitenkaan ole pelkkä tila vaan toimiakseen se tarvitsee osaavaa ja ammattitaitoista henkilökuntaa. Henkilökunta tarvitsee osaamista asiakaspalvelussa, lukemisessa ja sen edistämiseksi, oppimisessa, digipalveluissa opastamisessa, sananvapauden ja demokratian toteutumisessa. Kalasataman kirjasto on tehnyt rohkean strategisen valinnan ja profiloinnin keskittyessään juuri lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin. Yhteisessä loppukeskustelussa pohdittiin lukemisen tulevaisuuden rinnalla myös tätä kysymystä, pitäisikö jatkossa kirjastojen profiloitua enemmän eri käyttäjäryhmiä ajatellen? Yhteisesti todettiin kirjaston tärkeys vapaana, ilmaisena, julkisena tilana, johon kaikki ovat tervetulleita.

VIERAILU: VIINI- JA OLUTHUONE HOB klo 14.30 – 15.30

Paikalla tuomiokapitulistapiispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, pappisasessori Jukka Pakarinen, hiippakuntas sihteeri Anna-Tiina Järvinen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen ja notaari Antti Luoma

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, Kalasatama-hankkeen pappi Visa Viljamaa ja hanketyöntekijä Saimi Kautonen, seurakuntaneuvoston jäsen Jukka Kymenvirta

Lisäksi paikalla olivat HOBista Matti Bergbacka ja Kalasatamankadulla sijaitsevan yhteisöllisen asuintalon asukas Minttu Massinen

Visa Viljamaa toivotti piispan delegaation tervetulleeksi HOB:iin. Ravintoloitsija Matti Bergbacka kertoi kolme vuotta täyttävästä olut- ja viinihuoneestaan. Kalasatama on kasvava kaupunginosa, joka vielä etsii omaa ravintolakulttuuriaan ja ravintolapalveluitaan. Yhteistyössä Kallion seurakunnan kanssa HOB:ssa on järjestetty After workeja erilaisilla teemoilla, Viiniä ja virsiä -iltoja ja Kauneimpia joululauluja. Uusia suunnitelmia oli syksypuolellekin mietittynä. Seurakunnan kanssa yhteistyössä järjestetyissä tilaisuuksissa on ollut osallistujia laidasta laitaan, eri-ikäisiä ja eri puolilta kaupunkia tulevia. Kohtaamiset ja keskustelut ovat olleet aitoja ja syviä. Usein mukana on ollut Kalasatamaprojektin työntekijöiden Visa Viljamaan ja Saimi Kautosen lisäksi seurakunnan kanttori sekä aktiivinen seurakuntalainen Saana Niskala. Yhteistyö on ollut tärkeää sekä seurakunnalle, joka toimii Kalasatamassa ilman omaa toimitilaa sekä ravintolalle.

Toinen tila, missä seurakunnan toimintaa tapahtuu, on yhteisöllinen asuinkerrostalo Verkkosaaressa. Minttu Massinen kertoi yhteisöllisen kerrostalon toiminnasta ja sen yhteisestä tilasta. Tämä Olohuone on Kallion ja Paavalin seurakuntien käytössä maanantaisin koko päivän ja muutamana muuna iltana viikon aikana. Seurakunnan toimintaa Olohuoneessa on vauvakerho, kokkikerho, nuortenilta ja kasvuryhmä. Alueella on aika vähän avointa ja maksutonta toimintaa, esimerkiksi vauvakerhon osallistujamäärä kasvaa koko ajan. Verkkosaari on vasta rakentumassa oleva alue ja alueelle on muuttamassa talojen valmistuttua paljon uusia ihmisiä. Hanketyöntekijä Saimi Kautonen pohti sitä, miten hyvinalkanutta toimintaa jatketaan yhteistyössä Paavalin seurakunnan kanssa hankkeen päätyttyä.

Kirkkoherra totesi, että Kalasataman hanke on ollut erittäin tärkeä ja HOB:n ja Verkkosaaren Olohuoneen kaltaisia tiloja ei ole helppo löytää. Kalasataman aluetta rakennetaan yli 30 000 asukkaan kaupunginosaksi, miten seurakunta siinä löytää paikkansa ilman omia tiloja. Hankkeen löydöt ja avaukset ovat jatkoa ajatellen merkittäviä. Kirkkoherra totesi myös, että Kalasataman alueen asukkaissa ei käytännössä ole ollenkaan edustettuna sellaisia perinteisiä, kirkon helposti

tavoitettavissa olevia ihmisiä. Ihmisten kutsuminen ja seurakunnan viestintä ovat erittäin keskeisiä, "valmista osallistujajoukkoa" ei seurakunnan tarjoamiin tilaisuuksiin ole ollenkaan. Työssä tarvitaan sitkeyttä ja pitkäjänteisyyttä.

Tilaisuuden päätteeksi hiljennyimme vielä hetkeksi. Visa luki Raamattua ja johdatti meidät rukoukseen. Piispa siunasi osallistujajoukon ja HOB:n tilat, sen työntekijät ja pyysi siunausta kaikille siellä vieraileville.

VERKOSTOTAPAAMINEN: KALLION ALUEEN USKONNOLLISET TOIMIJAT
ERiarvoistuvassa yhteiskunnassa – yhteinen tehtävä? KALLION
KIRKKO klo 16 – 17.30

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, hiippakuntasihteeri Anna-Tiina Järvinen, pappisasessori Jukka Pakarinen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, pappi Visa Viljamaa, hanketyöntekijä Saimi Kautonen, viestintäpäällikkö Annamari Salmela, pappi Sami Uusi-Rauva, seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Lauri Grünthal

Muiden uskonnollisten yhteisöjen edustajat: Annamari Väekäs Diakonissalaitos, Henri Häkkinen SUHE, Taina Kaikkonen Pelastusarmeija, Jean-Claude Kabeza katolinen kirkko, Jari Rankinen SLEY, Petri Viinikkala Saalem-seurakunta

Kahvien ja esittäytymiskierroksen jälkeen pastori Sami Uusi-Rauva kutsui meitä yhteiseen keskusteluun. Hän viritti meitä keskusteluun Kallion seurakunnan alueesta ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Uusi-Rauva kuvasi vuosia 1917-1918, kriisien vuosia, jolloin yhteiskunta hajosi ylhäältä alas asti. Kriisin taustalla oli modernisaatio, uudenlainen ajattelu, joka muutti ihmistä koskevia käsityksiä. Vanhan maailmankuvan sijaan esiin nousivat yksilöllisyys ja eriarvoisuus. Vaikka elämme nyt 2020-lukua, eriarvoistuminen ja ihmisten monenlaiset ongelmat ovat todellisuutta tänäkin päivänä. Kysymys siitä, mitä tässä yhteiskunnassa pitäisi

tehdä, oli ajankohtainen Kallion kirkossa tammikuussa 1918 ja sen on ajankohtainen edelleen. Tämän kysymyksen äärelle Kallion seurakunta on kutsunut oman alueensa uskonnollisia toimijoita.

Tilaisuuden alkuun kirkkoherra oli pyytänyt kolme virikepuheenvuoroa.

Isä Jean-Claude kertoi omasta taustastaan maahanmuuttajana ja siitä, miten kirkko voisi tukea tulijoita. Hän korosti kielenoppimisen tärkeyttä ja sitä, miten seurakunta voi tarjota keskusteluapua. Hän nosti esiin rasistisen puheen, jota kirkon tulee vastustaa. Osalla maahanmuuttajista on isoja vaikeuksia kotoutumisen kanssa, ei kuitenkaan kaikilla. Olisi tärkeää, että ihmisen vakaumus otettaisiin tosissaan ja että maahanmuuttajilla olisi aikaa kotoutua ja oppia kieli. Afrikkalaisten katolinen messuyhteisö kokoontuu Kallion kirkossa.

Pelastusarmeijan luutnantti Taina Kaikkonen piti seuraavan puheenvuoron. Hän kertoi Pelastusarmeijan työstä Kallion kirkon kupeessa, asumispalveluista, ruokajakelusta ja hätämajoituksesta. Heidän työssään näkyy alueen ihmisten kiristynyt taloustilanne. Pelastusarmeija tarjoaa toimintaa ja tapahtumia, kuntouttavaa työtoimintaa ja keskusteluryhmiä. Hän kertoi huolenaan asenteiden kovenemisen. Ihmiset eivät halua nähdä lähimmäistensä hätää, vastaantullessa vaihdetaan kadun toiselle puolelle, ei haluta kohdata päihteidenkäyttäjiä tai vähäosaisia.

Kolmannen puheenvuoron käytti pastori Jari Rankinen SLEY:stä. Hän kertoi kohtaamisista nuorten aikuisten kanssa. Vaikka näyttäisi että kaikki on hyvin, voi tulevaisuus näyttää sumuiselta, mielenterveyden kanssa on haasteita ja opiskelussa vaikeuksia. Nuorten toiminnassa näkyy eriarvoistuminen ja esimerkiksi se, että toisissa perheissä menee taloudellisesti hyvin mutta monissa on haasteita rahan riittämisen kanssa. Avun vastaanottaminen on monelle vaikeaa.

Virikepuheenvuorojen jälkeen oli yhteisen keskustelun aika. Puheenvuorojen pohjalta hahmottui, miten monella tavalla eriarvoistuminen alueella näkyy. Mitä uskonnolliset yhteisöt voisivat yhdessä tehdä ja miten ne voisivat olla alueen ihmisille tärkeitä ja merkityksellisiä yhteisöjä? Keskustelussa todettiin, että rasismiin ja vähäosaisuuteen liittyvät haasteet on huomattu eri yhteisöissä. Seurakuntien toiminnassa on tunnistettu tarvetta saada apua ja tukea arkeen, yksinäisyyteen ja siihen, että oma paikka osana yhteisöä ja yhteiskuntaa voisi löytyä. Keskustelussa pohdittiin ruoka- ja vaateavun miettimistä yhdessä, seurakuntarajat ylittäen. Saalem-seurakunnassa kerrottiin diakonia-avun tarpeen kasvusta. Yhdessä pohdittiin kirkkojen yhteistä näkyvyyttä esimerkiksi Hakaniemen torilla ja keskusteluun nousi myös yhteinen huoli nuorista ja nuorten hyvinvoinnista. Alueen uskonnolliset yhteiskunnat tekevät kaikki töitä alueen ihmisten puolesta. Muutos on ollut nopea, ja nyt jo kasvavat sellaiset sukupolvet, jossa side kirkkoon tai uskonnolliseen yhteisöön on ohut. On tehtävä uudella tavalla töitä näiden ihmisten tavoittamiseksi. Toisaalta se tarkoittaa myös uudenlaista avoimuutta ja uteliaisuutta uskonnollisia yhteisöjä kohtaan, kun aikaisempaa kokemusta ei ole.

Piispa kiitti osallistujia vilkkaasta keskustelusta ja pohti sitä, miten voisimme enemmän oppia toisiltamme. Jokaisessa yhteisössä osataan monenlaista ja olisi

tarpeen oppia toinen toistemme toimintatavoista. Myös kirkkoherra kiitti kaikkia keskustelusta ja kiteytti sen kysymykseen ”mitä voisimme tehdä yhdessä?”. Samaan aikaan olisi hyvä tietää mitä toisten seurakunnissa tapahtuu, jotta päällekkäisiä toimintoja ja tapahtumia ei olisi. Kysymys rasismista ja sen kasvamisesta on kaikkien kirkkojen huoli, samoin ihmisten yksinäisyys ja yhteisöllisyyden rakentaminen. Yhdessä olemme Kristuksen kasvot täällä Kallion alueella.

Piispa johdatti joukon vielä yhteiseen rukoukseen ja ilta päättyi iloisiin tervehdyksiin ja lupauksiin olla pian yhteydessä uudelleen.

ILTATILAISUUS: MESSU JA RIPPIKOULULAISTEN TAPAAMINEN KALLION
KIRKKO klo 18-20

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, hiippakuntasihteeri Anna-Tiina Järvinen, pappisasessori Jukka Pakarinen.

Paikalla Kallion seurakunnasta rippikoulupastori Riikka-Eliina Roininen, pastori Esa-Pekka Helanne, perhetyöntekijä Tytti Friberg, nuorisotyönohjaaja Samu Keski-Korpi, kirkkoherra Riikka Reina, Kallion seurakunnan Valkealan rippikouluryhmä, Valkealan leirin isokset ja seurakuntaneuvoston jäsen Satu Himanen

Illan viimeinen tapaaminen alkoi yhteisellä varttimessulla kirkkosalissa. Rippikoululaiset olivat jo aikaisemmin kokoontuneet rippikoulutapaamiseen, jossa oli käsitelty hautajaisia ja kuolemaa. Varttimessun toimittivat Jaana Partti ja Esa-Pekka Helanne. Messun jälkeen siirryttiin kappelisaliin, jossa rippikoululaisilla oli mahdollisuus kysellä piispalta kuolemaan liittyviä asioita. Kiperiä kysymyksiä olikin paljon!

Nuoria askarruttivat muun muassa kysymykset siitä, mitä tapahtuu kuoleman jälkeen, miten taivaaseen pääsee, onko taivaassa tylsää, voiko päästä taivaaseen jos ei usko Jumalaan, pääsevätkö kaikki taivaaseen, mitä niille tapahtuu jotka eivät pääse taivaaseen ja millaista taivaassa on. Piispa vastaili kysymyksiin ja kertoi siitä, miten ihmisen kuolema on todellista, miten taivaaseen pääsemisen ehtona ei ole muuta kuin usko, tai luottamus, tai edes toivo siitä, että Jumala on. Uskoa tarvitaan,

mutta sen määrälle ei voi asettaa rajaa, pienin mahdollinen usko riittää. Hän puhui armosta ja siitä, miten epäreilulta ja epäoikeudenmukaiselta se välillä tuntuu. Nuoret pohtivat myös sitä, onko taivaaseen pakko mennä ja piispa pohti vastauksessaan, että ehkä sinne ei vastentahtoisesti ketään vedetä. Piispalta kysyttiin myös, onko hän itse tehnyt syntiä. Se johdatti piispan puhumaan siitä, miten synti on tietysti väärä tekoja mutta myös hyvien asioiden tekemättäjäättämistä. Usko Jumalaan tuo elämään myös rehellisen peilin, olenko elänyt niin kuin Jumala minun toivoo elävän? Keskustelu päättyi vielä pohdintaan siitä, mihin taivasta ylipäätään tarvitaan. Piispa muistutti nuoria taivaan lisäksi elämästä tässä ja nyt, siitä miten meidät on kutsuttu iloon ja toivon ja rakkauteen jo tässä elämässä, elämään rakkauden kaksoiskäskyn ohjeiden mukaisesti.

Aivan kaikkiin kysymyksiin ei illan puitteissa ehditty vastata, keskustelu oli intensiivistä eikä piispaa päästetty helpolla. Piispa muistutti, että koko rippikoulu on aikaa pohtia isoja kysymyksiä yhdessä toisten rippikoululaisten, isosten ja rippikoulun ohjaajien kanssa. Lopuksi kiitettiin nuoria hyvistä kysymyksistä ja yhteisestä illasta.

TOINEN VIERAILUPÄIVÄ TIISTAI 19.3.2024

VIERAILU: HELSINGIN KLUBITALO klo 10.30 - 11.30

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, pappisasessori Jukka Pakarinen, lakimiesasessori Ritva Saario, hiippakuntasihtööri Anna-Tiina Järvinen

Paikalla Kallion seurakunnasta: kirkkoherra Riikka Reina, johtava diakoniatyöntekijä Anne Mäki-Kokkila, diakoni Maarit van Santen, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, harjoittelija Elisa Heikkilä, seurakuntaneuvoston jäsen Eero Minkkinen

Klubitalon puolesta paikalla olivat Klubitalon johtaja Anu Rautelin, apulaisjohtaja Elisa Lipponen, opintovalmentaja Heidi Kiviranta sekä runsaasti Klubitalon jäseniä

Toinen vierailupäivä alkoi Sörnäisten Kurvissa sijaitsevasta Helsingin Klubitalosta. Talon johtaja Anu Rautelin toivotti piispan delegaation tervetulleeksi. Opintovalmentaja Heidi Kiviranta kertoi Klubitalon taustasta. Ensimmäinen Klubitalo perustettiin jo vuonna 1944 New Yorkiin, nyt Klubitaloja on 32 eri maassa, yhteensä noin 300 taloa. Suomessa on tällä hetkellä 23 Klubitaloa. Klubitalot sitoutuvat yhteisiin standardeihin ja toimintamalleihin. Keskiössä on toipumisorientaatio, vapaaehtoisuus ja tasavertaisuus. Jäseneksi voivat tulla kaikki, jotka kokevat, että toiminta on heille sopivaa. Klubitalon toiminnassa korostuvat yhteisöllisyys, yhdessä tekeminen ja oppiminen. Tavoitteena on löytää ihmisten voimavarat ja vahvuudet ja saatella heitä elämään omannäköistä elämää. Työntekijät ja jäsenet vastaavat yhdessä Klubitalon toiminnasta.

Sasa ja Inka kertoivat omasta tiestään Klubitalolle sekä siitä, millaista tukea ja apua he ovat siellä saaneet. Klubitalo on tukenut arjen taitoja, jaksamista ja oman suunnan etsimistä, omaan itseenkin tutustumista. Opintovalmentajalta saa apua erilaisiin opintoihin liittyen, vertaistuki opintoryhmissä on tärkeää, samoin tarjotaan mahdollisuutta yksilölliseen tukeen. Klubitalo tarjoaa myös työvalmennusta ja auttaa pääsemään kiinni työelämään esimerkiksi siirtymätyön avulla. Opinto- ja työvalmennuksen tavoitteena on tarjota tukea ja ohjausta työllistymiseen sekä työelämätaitojen ylläpitoon ja harjoitteluun, toimia linkkinä työantajiin ja TE-palveluihin päin, rakentaa yksilöllisiä työllistymisen polkuja. Ossi-hankkeen puitteissa on myös tutkittu Klubitalon merkitystä sen jäsenille.

Inari ja Liisa käyttivät puheenvuorot ja kertoivat siitä, miksi Klubitalo on heille tärkeä. Molempien kertomuksessa nousi esiin, että tämä on paikka, jossa he kokevat itsensä tärkeiksi ja rakastetuiksi, että tämä on heille tärkeä yhteisö.

Vierailijoille esiteltiin myös Klubitalon päivää. Kaksi kertaa päivässä on työnjako ja kaikille löytyy jotain mieluisaa tehtävää. Työtä tehdään pareittain tai pienissä ryhmissä ja Klubitalon jäsenet ovat mukana kaikessa mitä talossa tapahtuu. Ennakolta ei tarvitse osata vaan yhdessä opitaan koko ajan, toinen toisiltamme. Jäseneksi pääsee kuka tahansa, joka kokee, että Klubitalon toiminta voisi auttaa häntä. Jäsenyys on ilmainen, viime vuonna Helsingin Klubitalolla oli 320 kävijää, jäseniä on yli 1000. Klubitalo ei tarjoa hoitokontakteja eikä siellä kysellä ihmisten diagnooseja, toiminta perustuu vertaistukeen. Ihmisiä ohjataan tutustumaan Klubitalolle mm. kotisairaalan kautta, erilaisten järjestöjen kautta, psykiatristen poliklinikoiden kautta, TE-keskuksen ja Ohjaamojen kautta. Yhteistyötä tehdään myös seurakuntayhtymän Varustamojen kanssa, erityisesti työsiirtymäpaikkojen kautta.

Klubitalon jäsenet olivat keränneet piispalle 11 tiukkaa kysymystä, joihin piispa ehti tilaisuuden päätteeksi vastata kolmessa minuutissa. Vastausten jälkeen piispa kiitti klubitalolaisia ja kiinnitti huomiota siihen, että isoimmalla tärkeiden asioiden listassa oli kirjoitettuna toivo. Klubitalosta puhutaan hyvää, siellä toivo tulee todeksi.

VIERAILU: ALPPILAN KIRKON YHTEISÖRUOKAILU

Paikalla tuomiokapitulista: piispa Teemu Laajasalo, lakimiesasessori Ritva Saario, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, pappisasessori Jukka Pakarinen, hiippakuntas sihteeri Anna-Tiina Järvinen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, johtava diakoniatyöntekijä Anne Mäki-Kokkila, kokki Maija Ilén, kokki Kati Hamaja, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, seurakuntaneuvoston jäsen Johanna Hautakorpi sekä vapaaehtoista keittiöväkeä

Lounas syötiin Alppilan kirkolla Ruokailuissa toimivat vapaaehtoiset esittäytyivät ja samalla kiitettiin toisiin tehtäviin siirtyvää Maija Ileniä, joka on ollut tärkeässä roolissa Alppilan kirkon ruokailutoiminnassa. Kapula siirtyy nyt uudelle yhteisökokille Katille, joka jatkaa ruokailutoimintaa yhdessä vapaaehtoisjoukon kanssa. Alppilassa ruokaillaan tiistaisin lounasaikaan ja keskiviikkoisin päivällisaikaan. Ruokailemassa käy noin 100 henkeä, keskiviikkoisin paikalla käy erityisesti lapsiperheitä. Tarjottava ruoka valmistetaan pääosin hävikkiin menevistä ruoka-aineista, niitä Alppilaan toimittavat Stadin Safka ja K-ryhmä. Korona-aika keskeytti yhteiset ruokailut, silloin ruokaa jaettiin ihmisille mukaanotettavaksi. Ukrainan sodan myötä keväällä 2022 Alppilassa tarjottiin 7 ateriaa viikossa, viisi niistä oli tarkoitettu Ukrainasta saapuville pakolaisille. Nämä ruokailut toteutettiin yhteistyönä Marttojen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Alppilassa ruokailujen ympärille on muodostunut yhteisö heille, joille muu kirkon toiminta tuntuu vielä vieraalta. Vapaaehtoiset kertoivat, että parasta Alppilan ruokailuissa on ihmisten auttaminen ja hyvä yhteishenki. Yhdessä on kiva toimia!

KESKUSTELU: ALPPILAN KIRKOSTA LUOPUMINEN JA
KIRKKORAKENNUKSEN TULEVASTA KEHITTÄMINEN klo 13.30 – 15.30

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, pappisasessori Jukka Pakarinen, hiippakuntasihtööri Anna-Tiina Järvinen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, kappalainen Sami Uusi-Rauva, seurakuntaneuvoston jäsenet Pia Pihlaja, Maija Anttila, Riitta Asikanius ja Lauri Grünthal.

Lisäksi kutsuttuna paikalle Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus sekä teams-yhteydellä Tampereen seurakuntayhtymän kiinteistöjohtaja Heikki Päätaalo

Lounaan jälkeen piispantarkastus jatkui keskustelulla Alppilan kirkon tulevasta kehittämisestä. Kallion seurakunta on jo tehnyt päätöksen luopua Alppilan kirkosta ja Nuorten Talosta kesällä 2025, kiinteistöjen hallinta siirtyy Helsingin seurakuntayhtymälle.

Tässä tilaisuudessa kirkkoherra Riikka Reina ja kappalainen Sami Uusi-Rauva kertoivat ensin unelmistaan ja toiveistaan Alppilan kirkon tulevaisuudesta. Ohjelmaan kuului myös Tampereen seurakuntayhtymän kiinteistöjohtajan puheenvuoro, jossa hän kertoi Tampereella toteutetuista kiinteistöratkaisuksista. Puheenvuoron käytti myös Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus sekä Kallion seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Lauri Grünthal, joka kertoi tekemästään valtuustoaloitteesta.

Kirkkoherra kertoi Kallion seurakunnan tilaratkaisuista. Redin Silta-tilasta on luovuttu syksyllä 2023, Alppilan kirkosta ja Nuorten Talosta ollaan luopumassa kesällä 2025. Silti seurakunta pitää tavoitteena sitä, että se näkyy ja toimii kaikilla kolmella alueellaan: Kalliossa, Kalasatamassa ja Alppila-Konepajan alueella. Alppilan kirkosta luopuminen tarkoittaa sitä, että diakoniatyölle, vieraskieliselle seurakuntatyölle, yhteisöruokailulle ja 18 kuorolle on löydettävä kokoontumistilat syksyyn 2024 mennessä.

Kirkkoherra esitteli neljä vaihtoehtoa Alppilan kirkkorakennuksen tulevaisuudesta

- 1) Rakennus jää ränsistymään keskelle Helsinkiä.
- 2) Rakennus myydään käyttäjälle, joka kehittää sitä eteenpäin. Tässä vaihtoehdossa kirkkotila on joko ongelma tai ilo. Tuleeko kaavoituksessa haasteita, entä löytyykö ostajaa?
- 3) Seurakuntayhtymä käyttää tiloja jonkun muun toiminnan tiloina. Toisaalta tällöin investointirasitteesta ei päästä irti ja perusongelma säilyy.
- 4) Etsimme kumppanin, joka vastaa kiinteistökehittämisestä, mutta yhtymä toimii pienoisasiakkaana ja turvaa varsinaisen kirkkotilan kehittämisen. Tämä on vaativa

vaihtoehto, se vaatii isompaa kiinteistökehittämistä. Miten löydetään kumppani? Haasteista huolimatta tämä on Kallion seurakunnan toive.

Sami Uusi-Rauva kertoi, että tavoitteena on ollut että Alppilan kirkko on alueen asukkaiden käytössä. Kaavoituksen osalta on tieto, että alueen elävöittämiseen suhtaudutaan myönteisesti, kaupunki harkitsee läheisten kolmen tontin kaavoittamista. Alppilan kirkon sijainti on keskeinen, lähellä on Linnanmäki ja Pasilan asema, ratikkareitit kulkevat aivan vierestä. Olisiko mahdollista löytää jonkinlainen kortteliratkaisu, jossa paikalla toimisi seurakunta yhdessä toisten toimijoiden kanssa, yhteistä tehtävää toteuttaen? Tässä keskustelussa on otettava huomioon myös museoviraston näkemykset sekä kirkkosalin mahdollinen jatkokäyttö. Seurakunnalla on paljon toiminnallista osaamista ja myös tarvetta tiloille Alppilassa. Kesästä 2025 eteenpäin tila on seurakuntayhtymän vastuulla, miten yhdessä voidaan lähteä rakentamaan tilojen ja tontin kannalta unelmien ratkaisua numero 4? Kirkkoherra Riikka kuvaili ratkaisua, jossa kirkon ydin jää mutta se mitä voidaan toisten kanssa tehdä, voidaan jakaa heidän kanssaan. Alppilan kirkko on alun perin rakennettu arjen kirkoksi, työkeskukseksi. Se on jo lähtökohtaisesti monien toimijoiden kirkko. Kallion seurakunnan huoli on se, miten tilojen kehittäminen ja toiminta saadaan yhteiseen keskusteluun yhdessä seurakuntayhtymän kanssa.

Heikki Päätaalo Tampereelta esitteli heidän ratkaisujaan erityisesti kirkkotilojen monikäyttöisyyden edistämiseksi. Tampereen kuulumisten jälkeen seurakuntaneuvoston varapuheenjohtaja Lauri Grünthal kertoi tekemästään valtuustoaloitteesta. Sen tavoitteena on edetä kohti tulevaisuutta, jossa seurakuntayhtymä ja seurakunta toimivat aktiivisesti yhdessä kiinteistöjen kehittämiseksi, seurakuntayhtymä omistajana ja seurakunta tilan käyttäjänä ja siellä toimijana.

Yhteisessä keskustelussa ensimmäisen puheenvuoron käytti Helsingin seurakuntayhtymän kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus. Hän kertoi seurakuntayhtymän kirkkojen tilanteesta ja korjausvelan suuruudesta. Myös hän näki tulevaisuuden kannalta vaihtoehdot 2 ja 4 relevantteina, yhteistä keskustelua ja kehittämistä tarvitaan. Alueen kaavoittamisesta keskustellaan ja kiinnostusta myös kirkon tontin osalta on.

Yhteinen keskustelu jatkui huomioilla siitä, miten kirkkotiloja voisi Tampereen esimerkin mukaan ottaa yhä laajempaan käyttöön. Haasteena nähtiin prosessien hidas eteneminen ja se, että ne vaativat pidemmän ajan kuin yksi valtuustokausi. Miten sitoudutaan pitkiin hankkeisiin, kun päättäjät välillä vaihtuvat? Erityisen tärkeänä nostettiin esiin se, miten sekä kiinteistöjä että toimintaa kehitetään yhdessä, yhteistyössä seurakuntayhtymän ja seurakuntien kanssa. Tulevaisuudessa tätä keskustelua tarvitaan entistä enemmän. Onnistuessaan yhteistyö Alppilassa voisi olla myös esimerkki myös muille seurakunnille. Tilaratkaisuja on jatkossakin tehtävä mutta niitä tulee tehdä erityisesti seurakuntalaiset ja seurakunnan toiminta huomioiden.

Piispa nosti esiin kysymykset kirkoista luopumisesta, erityisesti tätä keskustelua on käyty Helsingissä. Kirkkotilalla on muista tiloista poikkeava arvo, ne jo sellaisenaan julistavat jotain Jumalan valtakunnan todellisuudesta. Seurakunnan ei ole aina helppoa päästä toimimaan toisten tiloihin, siksi omat tilat antavat myös vapautta toiminnalle. Piispa korosti, että kirkosta luopumiseen pitäisi olla erityisen korkea kynnyks. Hän myös kiitti Kallion seurakuntaa siitä, että se haluaa kantaa vastuuta Alppilan kirkon tulevaisuudesta, vaikka päätös kirkosta luopumisesta on tehty.

VERKOSTOTAPAAMINEN: SETTLEMENTTILIITTO klo 16 – 17.30

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, dekaani Reijo Liimatainen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, pappisasessori Jukka Pakarinen, hiippakuntas sihteeri Anna-Tiina Järvinen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, kappalainen Sami Uusi-Rauva, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, seurakuntaneuvoston jäsen Johanna Hautakorpi

Settlementtiliitosta pääsihteeri Pentti Lemmetyinen ja järjestöpäällikkö Kirsti Kuusterä

Settlementtiliito toimitusjohtaja Pentti Lemmetyinen kertoi settlementtiliikkeen historiasta ja nykyisyydestäkin. Settlementtiliike perustettiin 1880-luvulla Lontoossa. Sen tarkoitus on alusta asti ollut yhteisöllisyyden tukeminen ja ”hautautuneen ihmiselämän henkiinherättäminen” koulutuksen ja sivistyksen keinoin. Tarkoituksena on ollut tukea naapurustoja ja yksittäisiä ihmisiä, luoda yhteisöllisyyttä erilaisten ihmisten välille. Settlementtiliitto on Suomen suurin vapaan sivistystyön toimija, sen piirissä toimii 12 kansalaisopistoa, 3 kansanopistoa ja erityistä tukea tarvitsevien nuorten taideoppilaitos. Settlementtiliitto perustettiin Suomeen 1918 ja se on itsenäisen Suomen toiseksi vanhin yhdistys. Aivan ensimmäisiä toimintamuotoja olivat yhteiskunnalliset keskustelutilaisuudet, niitä järjestetään edelleen. Settlementtiliittoon kuuluu 32 jäsenyhdistystä, palkattuja työntekijöitä on n. 3000 ja vapaaehtoisia saman verran. Maailmanlaajuisesti settlementtityötä tehdään 33 maassa, 11 000 jäsenyhteisössä ja noin 11 miljoonaa ihmistä on viikoittain mukana toiminnassa. Nykymuodossaan settlementtityö on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumatonta. Settlementtityö on elämäkaarityötä, työtä tehdään mammakerhon vielä syntymättömien lasten kanssa ja siitä kaikenikäisten kanssa aina saattohoitoon asti. Settlementtityön perusarvo on paikallisuus, kaikkialla settlementtityö on vähän erilaista mutta aina se kiinnittyy naapurustoon, yhteisöllisyyden tukemiseen ja kasvattamiseen, maailman parantamiseen naapurustosta käsin, alhaalta ylös. 1990-luvulta eteenpäin Suomessa on kiinnitetty erityistä huomiota sosiaaliseen nuorisotyöhön, monikulttuurisuustyöhön sekä seniori- ja vanhustyöhön. Kansainvälisellä settlementtiliitolla on myös pysyvä paikka YK:ssa.

Järjestöjohtaja Kirsti Kuusterä kuvasi sitä, mitä sellaista settlementti tekee, mitä muut eivät tee. Settlementtijaattelun ytimessä on tuoda eritaustaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä yhteen, purkaa yhteiskunnan siloutumista ja kuplautumista. Työote on kokonaisvaltainen, koko ihmisen elämänkaarta tukeva. Settlementtiliitto tekee myös tiivistä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa. Esimerkkinä tästä Kirsti Kuusterä nosti esiin työmuodon, joka liittyy nuorten mielenterveyden tukemiseen ja yksinäisyyden helpottamiseen. Sekasin-kollektiivin tavoite on, ettei yksikään nuori jää pahan olonsa kanssa yksin. Sekasin-kollektiivin työtapoja ovat chatti ja pelaamiseen keskittynyt discord-ympäristö. Chattipalvelussa käydään vuodessa yli

37 000 keskustelua, mutta palvelu on silti ruuhkautunut. Erittäin suuri osa on tyytyväisiä keskusteluun. Keskusteluja käyvät ammattilaisten rinnalla koulutetut vapaaehtoiset, jotka hoitavat keskusteluista yli 70%. Yhteydenottojen syitä ovat paha olo, ihmissuhdeongelmat, halu kertoa kuulumiset, arjessa selviytyminen, itsetuhoisuus näkyy yhteydenotoissa joka päivä. Vapaaehtoiset ovat omien organisaatioidensa työntekijöitä, tässä työmuodossa 4 järjestöä (Mieli ry, SOS-lapsikylä, SPR ja Settlementiliitto) toimii työnantajana.

Sekasin gaming syntyi discordissa chatin rinnalle, kun jonot olivat pitkät. Sekasin gaming tarjoaa sekä ammattilaisapua että vertaistukea toisilta nuorilta. Discord-verkkoyhteisössä on 26 000 jäsentä ja se on aina avoinna. Jäsenistä yli 70% on täysi-ikäisiä, yhteisö on suurin syrjäytymistä ehkäisevä matalan kynnyksen verkkoyhteisö. Siellä vierailee 250 eri alojen ammattilaista ja keskusteluja käydään mm. mielenterveyden kysymyksistä ja seksuaalisuudesta. Alustalla on vaihdettu yli 2 miljoonaa viestiä ja yhteisö koetaan turvalliseksi ja luotettavaksi, monelle tämä on ainoa yhteisö, johon tuntee kuuluvansa. Vapaaehtoistyön organisaatiot kouluttavat ja vastaavat vapaaehtoisista, työvuoroissa on myös ammattilaisia apuna ja tukena.

Settlementiliitto on mukana vuonna 2021 perustetussa yksinäisyysverkostossa, jossa tehdään vaikuttamistyötä järjestöjen näkökulmasta. Tärkeä näkökulma on se, miten voidaan toimia eri tavoin niin että yksinäisyys lievenee. Tavoitteena on laatia yksinäisyyden vähentämisen strategia Suomeen, myös kirkkohallitus on tässä työssä mukana.

Settlementiliitto tarjoaa asumispalveluita, päihdekuntoutusta ja lastensuojelun palveluja. Toimiessaan Kallion seurakunnan alueella settlementityö tavoittaa samoja ihmisiä kuin Kallion seurakunta. Alue ja ihmiset siis yhdistävät, totesi kirkkoherra. Piispa jatkoi, että sen lisäksi yhdistävät yhteinen historia ja yhteinen tulevaisuus. Lähimmäisyyden tarve kasvaa ja on tärkeää, että alueen toimijat tuntevat toisensa ja kokevat tekevänsä myös yhteistä työtä. Tapaamisen päätteeksi otettiin vielä yhteiskuva.

ILTATILAISUUS: MATKALAISTEN MESSU KALLION KIRKOSSA JA
JUMALANPALVELUSELÄMÄSSÄ TOIMIVIEN TAPAAMINEN KAPPELISALISSA
klo 18 -20

Matkalaisen messu Kallion kirkon sivualttarilla. Messun toimitti pastori Esa-Pekka Helanne, musiikista vastasivat Hiljaa Ensemble sekä flyygeliä soittanut Salli Ahtiainen-Helanne.

Paikalla tuomiokapitulista piispa Teemu Laajasalo, piispan erityisavustaja Satu Huttunen, piispantarkastuksen notaari Anna-Tiina Järvinen ja pappisasessori Jukka Pakarinen

Paikalla Kallion seurakunnasta kirkkoherra Riikka Reina, viestintäpäällikkö Annmari Salmela, pastori Esa-Pekka Helanne, kanttori Tommi Niskala, seurakuntaneuvoston jäsen Jukka Jokitalo

Messun jälkeen kokoonnuttiin iltakahville kappelisaliin, paikalla yhteensä reilu 30 henkeä.

Kirkkoherra toivotti kaikki tervetulleeksi ja kertoi, että tämä tilaisuus on tarkoitettu kaikille heille, jotka tekevät aktiivisesti yhdessä jumalanpalveluselämää Kallion seurakunnassa. Tilaisuuden alussa kirkkoherra esitteli Kallion seurakunnan tilastoja ja kertoi muutamasta uudistuksesta. Kirkkoherran puheenvuoron jälkeen Leena Niinivaara ja Jukka Jokitalo saivat puheenvuorot ja niiden jälkeen käytiin pöytäkunnissa yhteistä keskustelua. Piispa näissä porinoissa syntyneisiin kysymyksiin ja huomioihin.

Kirkkoherra kertoi, että Kallio jakaa ykköstilan messujen määrässä yhdessä tuomiokirkkoseurakunnan kanssa. Messu on seurakunnan elämän keskus ja ydin. Yli 20 000 ihmistä käy vuosittain messussa, vain koululaisjumalanpalvelusten määrä on vähentynyt. Kalliossa halutaan, että jokainen voi löytää oman messuyhteisönsä, siksi joka päivä pidetään erilaisia ja erikielisiä ja eri aikaan toteutettuja jumalanpalveluksia. Koska ihmiset ovat erilaisia, tarvitaan myös erilaisia messuja. Toiseksi Kalliossa halutaan olla rohkeita ja jopa radikaaleja, ja jotta se voisi onnistua tarvitaan ehtoollisen lahja ja voima. Seurakunnan voima on ehtoollisessa ja alttarilta käsin se lähtee muuttamaakuorn maailmaa, Jumalan rakkauden ja ehtoollisen lahjan voimalla. Jokainen viikkomessu on omanlaisensa, Alppilassa kokoontuu sateenkaarimessu ja eri kieliryhmien jumalanpalveluksia. Lapsiperheille on omia jumalanpalveluksia ja uusia ihmisiä yritetään tavoittaa erilaisilla ja uudenslaisilla messuilla. Tällainen jumalanpalvelusten määrä edellyttää sitä, että myös seurakuntalaiset ovat toteuttamassa messuja. Kuluvan vuoden aikana on pyritty kahdenlaiseen uudistukseen: ensinnäkin siihen, että seurakuntalaisten kokoaminen messuun ei ole vain työntekijöiden tehtävä vaan kaikkien yhteinen tehtävä ja toiseksi on kutsuttu eri järjestöjä mukaan toteuttamaan ns. kumppanuusmessuja. Tänä vuonna YLE radioi Kalliosta 7 kumppanuusmessua. Myös näiden kumppaneiden löytämiseen tarvitaan seurakuntalaisia!

Leena Niinivaara kertoi messusta ja siitä, miten seurakunta rakentaa niitä yhdessä. Kaikille on tilaa, tehtäviä ja oma paikka, vaikka sitten penkissä pylvään takana. Messussa ei ole avustajia ja toimittajia vaan kaikki yhdessä toteuttavat messua, etsivät tietä Jumalan luo. Hän kertoi myös Kahvikaisoista ja siitä, miten tärkeä on kirkkokahvihetki messun jälkeen. Leena kertoi myös siitä, miten seurakuntalaiset ovat alkaneet järjestellä messuun ehtoollisenjakajia ja tekstinlukijoita, sitä kautta on myös saatu uusia ihmisiä mukaan toteuttamaan jumalanpalveluksia.

Jukka Jokitalo puolestaan kertoi vilkkaasta kuoroelämästä, Kallion seurakunta tarjoaa harjoittelutilat lukuisille kuoroille. Yhteistyö kanttoreiden kanssa on tärkeää, ehkä jatkossa kuorot voisivat osallistua soveltuvin osin myös viikkomessujen toteuttamiseen.

Yhteisessä keskustelussa nostettiin esiin ilo monipuolisesta jumalanpalveluselämästä. Yhdessä pohdittiin sitä, mikä tuo ihmiset kirkkoon. Vastauksia löydettiin useita, Kristus itse tietysti tuo ihmisiä kirkkoon, mutta myös inhimillisyys, henkilökohtainen kutsu, vastassa olevat lämpimät kasvot. Musiikki on isossa roolissa, samoin seurustelun sakramentti kirkkokahvin äärellä, mahdollisuus kokea yhteyttä ja osallisuutta. On tärkeää, että ovella on joku toivottamassa tervetulleeksi! Keskustelussa pohdittiin palautteen keräämistä messusta. Piispa veti keskustelua yhteen pohdinnoillaan siitä, että ei ehkä ole yhtä tapaa saada ihmisiä kirkkoon, jos olisi, se olisi varmasti jo keksitty. Jumalanpalvelusyhteisöjen rakentamisessa tarvitaan kärsivällisyyttä ja luottamusta ja sitä, että puhutaan messusta hyvää. Kallio on hieno esimerkki muille seurakunnille jumalanpalveluselämän kentällä. Ilta päättyi yhdessä laulettuun iltavirteen 552 ja piispan lausumaan Herran siunaukseen. Kaverikuvaan piispan kanssa pääsi vielä tilaisuuden päätteeksi.

PIISPAN MESSU JA SAARNA

Piispan messua vietettiin palmusunnuntaina 24.3. klo 10 Kallion kirkossa. Messun käsiohjelma on pöytäkirjan liitteenä.

VAIHTAJAT

Piispa Teemu Laajasalon saarna Kallion seurakunnan piispantarkastuksen messussa palmusunnuntaina 24.3.2024 klo 10 Kallion kirkossa

Jeesus meni temppeliin ja ajoi kaikki myyjät ja ostajat sieltä ulos. Hän kaatoi rahanvaihtajien pöydät ja kyyhkysenmyyjien jakkarat ja sanoi heille: "On kirjoitettu: "Minun huoneeni on oleva rukouksen huone." Mutta te teette siitä rosvojen luolan."

Jeesuksen luo temppeliin tuli sokeita ja rampoja, ja hän paransi heidät. Mutta kun ylipapit ja lainopettajat näkivät, mitä kaikkea hämmästyttävää hän teki, ja kuulivat lasten huutavan temppelissä: "Hoosianna, Daavidin Poika!", he suuttuivat ja sanoivat hänelle: "Kuuletko, mitä nuo huutavat?" "Kuulen", vastasi Jeesus. "Ettekö ole koskaan lukeneet tätä sanaa: "Lasten ja imeväisten suusta sinä olet hankkinut kiitoksesi?" Hän jätti heidät siihen, meni kaupungin ulkopuolelle Betaniaan ja oli siellä yötä. (Matt. 21:12–17)

Rakkaat Kallion seurakuntalaiset, hyvä palmusunnuntain kirkkoväki,

onpa ihanaa olla tässä seurakunnassa. Viimeisten viikkojen aikana olemme kiertäneet Kalliossa ja Alppilassa, Kalasatamassa ja Merihaassa, Siltasaassa ja Sörkässä ja aika monella muullakin seurakunnan nurkalla. Monet tutut kulmat ja kasvot ovat ilahduttaneet mieltä. Tämä on hieno seurakunta, jossa on hyviä työntekijöitä, osaavia luottamushenkilöitä ja ennen kaikkea monin tavoin rakastettava ja sekalainen joukko seurakuntalaisia. Kiitos teistä! Siltä varalta, että joku ajattelee, että tämä oli piispantarkastuksen loppulausunto, niin kyllä sinne on tarkoitus vähän muutakin kirjoittaa.

Hyvät ystävät, tänään me vietämme palmusunnuntaita. Jeesus saapuu Jerusalemiin ja monet lapset saapuvat naapuruston oville virpomaan.

Kaverini muisteli lapsuuttaan ja kertoi, kuinka hänellä oli tapana käydä virpomassa näin palmusunnuntaisin. Hän koristeli oksat, pukeutui, otti kaverin mukaan ja kiersi ovelta ovelle. Vitsa vaihdettiin jokaisella ovella karkkeihin, suklaamuniin ja joskus jopa kolikoihin. Kaverini kertoi, että nopeasti vaihtui vitsojen lisäksi myös lasten toimintatapa. He alkoivat tehostaa virpomistoimintaa. Lasten mieleen nousi erilaisia keinoja, joilla karkkeja saisi mahdollisimman paljon mahdollisimman pienellä vaivalla.

Ensinnäkään ei ollut järkevää kiertää kaksin, vaan oli parempi, että kaveri odotti kulman takana, kun ensimmäinen virpoja tarkasti omalla virpomisellaan mahdollisesti saatavien namujen määrän ja laadun. Jos jollain ovella karkkeja jaettiin ruhtinaallisesti, kannatti kaverin mennä sinne heti perässä uudelleen. Virpomiskierroksen välissä piti myös käydä katsomassa, oliko omassa kodissa käynyt virpoja, joiden koristelemat vitsat olivat hyödynnettävissä omiin vaihtokaappoihin.

Myös päivän evankeliumissa puhutaan vaihtamisesta. Jeesus kaataa rahanvaihtajien pöydät. Kohtaus on ainutlaatuinen Raamatussa. Ylipäättänsä Jeesuksen tunteista ja tuntemuksista kerrotaan niukasti. Erityisen harvassa ovat ne Uuden testamentin kohdat, joissa Jeesus on vihainen tai jopa raivoissaan. Ehkä tästä syystä tämä kohta on innoittanut monenlaisia Jeesuksen seuraajia tulkintoihin siitä, mitä kirkossa saa tehdä ja mitä ei saa tehdä.

Tasan 30 vuotta sitten olin elämäni ensimmäisessä kirkollisessa työpaikassa tuossa naapurissa Helsingin tuomiokirkossa suntion apulaisena. Tehtäviini kuului postikorttien ja matkamuijosten myynti. Tuolloin myyntipöytä oli kirkon keskieristin vieressä sivukäytävällä. Ihmettelin, kun pienikokoinen vanhempi nainen tuli päättäväisesti pöytäni kohti, puhisi itsekseen kovaa ja aluksi mitään sanomatta yritti nostaa pöydän kulmasta ja kaataa sitä. Pöytä oli mahdollisesti liian painava, koska se ei kaatunut, mutta viesti kävi kyllä minulle selväksi. Nainen halusi seurata Jeesusta ja tulla kaatamaan rahanvaihtajien pöydäksi kutsumansa postikorttien myyntipisteen.

Mutta miksi Jeesus halusi kaataa rahanvaihtajien pöydät? Ärsyttikö Jeesusta supina tai kolikoiden kilinä pyhällä paikalla? Johtuiko Jeesuksen hermostuminen siitä, että

tempppelin hiljaisuutta häirittiin? Vai ottiko Jeesus kantaa liian rahakeskeiseen elämänmenoon?

Vastaus näihin kysymyksiin taitaa olla ei. Jeesuksen hermostuminen liittyy siihen, että temppelissä oli ymmärretty uhri väärin. Temppelissä vaihdettiin rahaa, jotta voitaisiin ostaa uhreja. Rahaa siis vaihdettiin, jotta voitaisiin hankkia jotain sellaista, millä tultaisiin kelpaaviksi Jumalalle. Temppelissä ihmiset halusivat vaihtaa rahaa vaihtakseen ostamillaan uhreilla oman pahuutensa pyhyteen ja oman syntisyytensä syyttömyyteen. Rahanvaihtajien pöydät olivat kuin virpojien kätevää tehostamista – yritys saada mahdollisimman vähällä mahdollisimman paljon.

Meidän ajassamme polttouhrien vaihtaminen Jumalan suosioon tai eläimien antaminen vastalahjaksi Jumalalle omasta autuudesta, tuntuu aika lailla kaukaiselta ja etäiseltä. Mutta olisiko niin, että meissä ihmisissä on yhä edelleen ajatus siitä, että jotain voimme antaa Jumalalle saadaksemme Hänet meille suosiolliseksi?

Joskus taidamme käydä kauppaa Jumalan kanssa – pienissä päivittäisissä asioissa tai suurissa elämän kysymyksissä. Halu vaikuttaa omaan pyhyteemme ja puhtauteemme on tiukassa. Joku saattaa sateisella bussipysäkillä huokaista arkisen rukouksen: ”jos bussi on tänään ajoissa, lupaan, että en valita töissä mistään” tai ”jos tämä tehtävä onnistuu, lupaan olla jatkossa kaikille mukavampi”. Vaihtokauppa on mielessä etenkin silloin kuin koko elämä on romahtamassa. Silloin olemme valmiita uhraamaan kaiken: ”Jos Jumala säästät minut tästä vaikeudesta, lupaan omistaa koko elämäni Sinulle.” Saatamme esittää myös vaatimuksia mielessämme: ”Olen viime aikoina elänyt niin hurskaasti ja auttanut niin laajamittaisesti lähimmäisiäni, että en ole ansainnut näitä vastoinkäymisiä.”

Käymme Jumalan kanssa kauppaa kuin osto- ja myyntiliikkeessä. Arvioimme sopivaa hintaa ja yritämme tehdä hyviä kauppvoja. Mitä enemmän olemme menettämässä, sitä enemmän tarjoamme.

Oman vaihtokauppamme vahingollisuus on siinä, että usein liioittelemme oman hyvyytemme ja piilotamme pahuutemme. Ajattelemme ansaitsevamme hyvää kunnollisuudellamme ja toivomme uutta mahdollisuutta epäonnistuessamme. Tuomme vaakakuppiin vähän ja toivomme saavamme paljon.

Omassatunnossamme tunnistamme sen, mikä on Jumalan rakkauden laki ja vastuamme lähimmäisiämme kohtaan. Tunnistamme tarpeen yrittää rakastaa köyhiä ja kurjia, syntisiä ja sairaita. Tunnistamme myös sen, kuinka vaikeaa ja mahdotonta on laittaa toisen etu oman edun edelle.

Silti – kuin vahingossa – perustelemme päässämme anteliaisuutemme ansioiksi. Kuin huomaamattamme muutamme mielessämme anomuksemme aneiksi. Jumalan erinomaisuuden sijaan keskitymmekin oman erinomaisuutemme osoittamiseen. Halumme heittäytyä Jumalan huolenpidon varaan kääntyäkin haluksi pitää itse huolta kaikesta.

Palmusunnuntaina Jeesus saapuu Jerusalemiin tarjotakseen itsensä uhriksi. Jeesuksen uhri on täydellinen ja lopullinen. Sen lisäksi ei tarvita enää mitään muuta.

Pääsiäisenä Jeesuksesta tulee taivaallisen vaihtosuhteen tarjoaja. Meidän ei tarvitse pyrkiä teoillamme tai ajatuksillamme hyvään vaihtokauppaan, koska Jumala itse on tarjonnut meille ainutlaatuisen vaihtokaupan. Autuaan vaihtokaupan.

Autuaassa vaihtokaupassa Kristus itse pukeutuu siihen, mikä on meidän omaamme ja antaa meille vastineeksi sen, mitä hän itse Jumalan kuvana on. Jeesus siis syntyessään, eläessään ja kuollessaan maan päällä pukeutuu ihmisen muotoon, ihmisen hahmoon ja ihmisen kaltaisuuteen ja näin tehdessään Hän pukee samalla meidät ihmiset omaan kuvaansa, omaan muotoonsa ja omaan kaltaisuuteensa. Tässä ihmeellisessä vaihtokaupassa olennaista on yhteys, Jumala ei pelkästään puhuttele meitä etäältä tai anna syntejämme anteeksi kaukaa, vaan ihminen pääsee osalliseksi Kristukseen, Hänen yhteyteensä.

Martti Luther rohkaisee ystäväänsä ja kuvaa autuaan vaihtokaupan kehottamalla sanomaan rukouksessa Jumalalle: ”Sinä, rakas Herrani Jeesus, olet minun vanhurskauteni, mutta minä sinun syntisi. Sinä olet ottanut omaksesi sen, mikä oli minun, ja antanut minulle sen, mikä on sinun. Sinä olet ottanut omaksesi sen, mitä sinä et ollut ja antanut minulle sen, mitä minä en ollut.” (WA, Br. 1.35.)

Kristus ottaa ihmisen omat synnit kannettavakseen ja antaa vaihtokaupassa tilalle oman pyhyytensä. Me annamme Kristukselle huonoutemme ja saamme vaihtokaupassa Häneltä Hänen hyvyytensä. Me annamme Kristukselle keskeneräisyytemme ja Hän antaa meille täydellisyytensä.

Jumalan edessä kelpaavaksi tuleminen ei ole meistä vain Jumalasta kiinni. Se ei ole meidän tekomme, vaan Kristuksen teko. Meidän Jumalamme ei ole pelon ja vaatimusten Jumala. Meidän Jumalamme on rakkauden ja vapahduksen Jumala.

Siitä voimme iloita silloin, kun kuorma tuntuu tässä maailmassa kevyeltä ja siihen voimme luottaen turvata silloin, kun tämän maailman kuormat tuntuvat liian kovalta kantaa.

Muista tämä, kun seuraavan kerran pohdit, oletko tehnyt tarpeeksi hyvää. Muista tämä, kun seuraavan kerran huolehdit, oletko kantanut virheistäsi riittävästi vastuuta. Muista tämä, kun seuraavan kerran murehdit, oletko sinä vielä ansainnut yhtä uutta alkua ja mahdollisuutta.

Kristus itse on tehnyt jo puolestasi kaiken hyvän. Kristus itse on kantanut puolestasi jo kaikki virheesi. Kristus itse on sinun uusi alkusi ja uusi mahdollisuutesi – eilen, tänään ja huomenna.

Siksi tänäkin paastonaikana me lähdemme hiljaiseen viikkoon kiitoshuodon saattelemana.

Aamen.

Messun lopuksi piispa kertoi havainnoistaan Kallion piispantarkastuksen ajalta. Hän kertoi piispantarkastusprosessista ja huomioistaan, joita hän oli sen aikana tehnyt. Piispa nosti esiin päivän evankeliumiinkin sisältyvät sanat ”rukouksen huone”. Hän kertoi iloitsevansa erityisesti Kallion seurakunnan monipuolisesta ja aktiivisesta jumalanpalveluselämästä, joka toteutuu Kallion ja Alppilan kirkoissa. Runsaat jumalanpalvelukset kertovat siitä, että seurakunta ymmärtää olemuksensa, sen että seurakunta on ensisijaisesti jumalanpalvelusyhteisö, jonka voima lähtee alttarilta. Kallion seurakunnan elämässä sana ja sakramentit tulevat todelliseksi elämänvoimaksi seurakunnalle. Toiseksi piispa nosti esiin diakonian ja diakonisen työtteen. Kallion alueella on paljon hätää ja avuntarvetta. Diakonian erilaiset muodot on otettu tosissaan. Piispa kertoi ilonaiheekseen myös nuorten osallistumisen jumalanpalvelukseen.

Kallion seurakunnan alue on monimuotoinen ja monella tavalla etulinjassa. Usein todetaankin, että Kallio on jonkinlainen symboli, tulevaisuuden merkki muillekin seurakunnille. Helposti tähän puheeseen tulee lopunajan kaikuja, negatiivisiakin sävyjä. Piispa kuitenkin totesi, ettei symbolissa ole kyse vain siitä. Kallion seurakunta on symboli myös toivosta ja halusta etsiä kirkon paikkaa myös tulevaisuudessa. Seurakunnan työ näyttää, että kirkolla on paikkansa myös tässä ajassa ja myös tämän ajan keskellä se voi olla muutosvoima ja merkki Kristuksen rakkaudesta.

Lopuksi piispa kiitti seurakuntalaisia, seurakunnan työntekijöitä ja luottamushenkilöitä ja erityisesti kirkkoherra Riikkaa suuresta työstä sekä piispantarkastuksen osalta että ylipäänsä seurakunnan toiminnan ja elämän puolesta.

PIISPAN YHTEENVETO JA TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Tämä piispantarkastus on ensimmäinen tarkastus vuonna 2011 toteutuneen seurakuntaliitoksen jälkeen. Edelliset tarkastukset toimitettiin Kallion seurakunnassa vuonna 2000 ja Alppilan seurakunnassa 2007. Piispan päivä -formaattilla on tilannekatsaukset pidetty piispavaihdosten jälkeen 2012 ja 2019.

Toimintaympäristö

Kallion seurakunnan jäsenmäärä oli vuoden 2022 lopussa 18 161. Kymmenessä vuodessa jäsenmäärä on pudonnut noin 2000:lla (11,1%).

Samassa ajassa alueen asukasmäärä on tasaisesti kasvanut noin 5000:lla 38 500:sta 43 300:aan. Merkittävin kasvualue on Kalasatama, mutta täydennys- ja uudisrakentamista on lähes kaikissa kaupunginosissa. Alueen asukkaista 40% on Kallion seurakunnan jäseniä.

Seurakunnan jäsenistössä korostuvat nuoret aikuiset. Lähes 28% jäsenistä sijoittuu ikäluokkaan 20-29 -vuotiaat. Seuraavaksi suurin ikäluokka ovat 30-39 -vuotiaat, lähes 18%. Asuntojen hintataso on kohonnut nopeasti koko 2000 -luvun ja se osaltaan pitää muuttoliikkeen suurena. Tosin trendissä näyy myös tiivistyvän perheasumisen suosion kasvu.

Toiminta

Seurakunta on panostanut vahvasti rippikoulujen tavoittavuuteen. Rippikoululaisia on vuosittain enemmän kuin seurakunnassa on 15 - vuotiaita jäseniä. Myös pedagoginen panostaminen on vahvaa niin, että nuorten haastavatkaan elämäntilanteet eivät nouse rippikoulun käymisen esteeksi.

Kasteiden ja kirkollisten vihkimisten määrien alenemisessa taustalla näkyy kulttuurimuutos, mikä ollut yhteistä kaikille Helsingin seurakunnille vuosikymmenen ajan. Kastettujen osuus alueella syntyneistä oli vuonna 2012 50%. Suhteellinen osuus on siitä laskenut 31%:iin. Kastettujen määrä oli 106 vuonna 2022. Kirkollisten vihkimisten kohdalla muutos siviilivihkimisten suuntaan oli jo tapahtunut kymmenen vuotta sitten. Kirkollisia vihkimisiä toimitettiin 61 vuonna 2022, mikä ylitti hieman siviiliavioliiton solmineiden määrän.

Hautausten lukumäärä ei ole juuri muuttunut viimeisen 10 vuoden aikana. Se on edelleen korkea seurakunnan jäsenmäärään verrattuna: yli 200 hautaan siunaamista vuosittain. Väestökisteriin kuuluvia on vainajista n 20 % ja tämäkään osuus ei ole viime vuosina muuttunut. Kirkolliset toimitukset ovat edelleen merkittävä kiinnekohta seurakuntalaisten elämään.

Kallion kirkon ovet ovat auki joka päivä ja joka päivä kirkossa vietetään messu. Tähän tarvitaan suuri joukko vastuunkantajia, jotka vuorollaan hoitavat tehtäviä. Seurakunta on pitänyt tärkeänä, että tehtäviin kutsutaan ja rekrytoidaan eri

elämäntilanteissa ja erilaisista taustoista nousevia ihmisiä. Messuja toteutetaan monin eri tavoin.

Kallion seurakunta on liittynyt 2023 Helsingin seurakuntayhtymän ympäristödiplomihakemukseen ja kirjannut omat tavoitteensa ympäristökasvatussuunnitelmaansa. Seuranta tapahtuu omissa toimintakertomuksissa sekä seurakuntayhtymän seurantaraporteissa.

Seurakunta päivittää parhaillaan strategiaansa ja ottaa siinä huomioon myös seurakuntayhtymän strategian ja sen valinnat.

Toimitilat akuutti kysymys

Piispantarkastus osuu ajankohtaan, jossa seurakuntaneuvosto on tehnyt päätöksen luopua Alppilan kirkosta, jolla on edessä mittava peruskorjaus. Seurakunta koostuu pienistä alueista, jolla on oma leimallinen identiteetti: Siltasaari, Merihaka, Sörnäinen, Alppiharju, Kalasatama. Seurakunta selvittää kokeilujen kautta, miten ihmisiä tavoitetaan eri alueilla.

Lopuksi

Kallion seurakunnalla on näkyvä, omaleimainen profiili. Yhtäältä nopeasti vaihtuva jäsenpohja ja toisaalta pitkät juuret omaavat valtakunnalliset instituutiot tuottavat mielenkiintoisen jännitteen, joka alituisesti haastaa seurakuntaa löytämään tavoitettavia ja merkityksellisiä toimintatapoja. Kristuksen seuraaminen kutsuu, kohtaa ja lohduttaa.

LIITTEET

- Kallion seurakunta ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Sisältää ydinluvut
- Kallion seurakunnan hallintosääntö
- Kallion seurakunta toimintakertomus 2023
- Kallion seurakunta toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026
- Kallion seurakunnan skenaariot
- Kallion seurakunta brändikirja 2022
- Organisaatiomuutos 2019. Toimintajärjestelmän kuvaus
- Ympäristödiplomihakemus, Kallion seurakunta